

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SOBOTO, 25. VIII. 1951

ŠTEV. 59 (428)

ŠE ENKRAT:

Zakon o kmetijski zbornici in enakopravnost

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu je, kakor smo že poročali, v zvezi z zakonom o kmetijski zbornici naslovila dne 26. 1. 1951 protest in zahtevo na urad zveznega kanclerja na Dunaju, v katerem je v imenu vključenih slovenskih kmetijskih zadrug in njihovih članov protestirala proti vsebini zakona, ki pomeni kršitev enakopravnosti koroških Slovencev. Posebno je opozorila na določbo novega zakona o kmetijski zbornici, ki določa nemški Deželni zvezi koroških kmetijskih zadrug avtomatično članstvo, medtem ko za združeno organizacijo koroških Slovencev Zvezo slovenskih zadrug tega ne predvideva. Ugotovila je, da pomeni ta določba kršitev demokratičnih načel in enakopravnosti koroških Slovencev, ki je zajamčena s členom 19 državnega temeljnega zakona z dne 21. 12. 1867 ter, členom 66 senžermenske pogodbe z dne 10. 9. 1919.

Dne 2. 3. 1951 je prejela Zveza slovenskih zadrug odgovor na svojo vlogo, ki pa je zelo značilen za pojmovanje enakopravnosti pri avstrijskih oblasteh. V odgovoru je namreč ugotovilo, da urad zveznega kanclerja v zakonu o kmetijski zbornici ne vidi kršitve splošnih pravic državljanov, ki so zajamčene s členom 66 senžermenske pogodbe in členom 19 državnega temeljnega zakona. V pojasnilu te trditve je rečeno, da določa § 9 zakona o kmetijski zbornici le članstvo pravnih oseb v kmetijski zbornici, medtem ko jamči člen 66 senžermenske pogodbe posebne pravice vsem avstrijskim državljanom, to se pravi, le fizičnim osebam. „Zaradi tega tudi ne more biti protislovja med členom 66 senžermenske pogodbe in § 9 zakona o kmetijski zbornici“, se glasi suhoparna ugotovitev urada zveznega kanclerja.

Z drugimi besedami povedano pa se pravi, da po mnenju urada zveznega kanclerja zakon sicer ščiti posameznega koroškega Slovence, narodna skupina kot taka pa se ne more in ne sme sklicevati na določbe o zaščiti enakopravnosti vseh državljanov, ker le te jamčijo posebne pravice samo „fizičnim“ osebam. Torej je posamezni pripadnik narodne skupine deležen zakonite zaščite, koroške Slovence kot narodno skupino pa lahko zapostavljajo in jim odrekajo najosnovnejše pravice po mili volji. Na podlagi tega pojmovanja Zveza slovenskih zadrug torej nima pravice, da bi zase zahtevala enakopravnost z Deželno zvezo kmetijskih zadrug.

Toda stvar postane še bolj zanimiva, ko je govora o členu 19 državnega temeljnega zakona. S tem v zvezi namreč pravi urad zveznega kanclerja, da „omenjeni člen o splošnih pravicah državljanov po obstoječem pojmovanju za ta primer ni več sprejemljiv“ (handhabbar). V dokaz navaja trditve predsednika avstrijskega ustavnega sodišča, univ. prof. dr. Ludwiga Adamovicha, ki je o tem členu napisal v „Grundriß des österreichischen Verfassungsrechtes“, da „njegove na razmere v prejšnji monarhiji prirojene določbe danes očitno niso več uporabljive, ker je avstrijska republika nacionalno enotna država, ki le v nekaterih delih svojega ozemlja izkazuje jezikovne manjšine in torej v današnji Avstriji kako narodno pravo v smislu člena 19 državnega temeljnega zakona sploh ne obstoja več, temveč le manjšinsko vprašanje, ki je ta čas urejeno po petem odstavku II. dela senžermenske pogodbe. Te določbe državne pogodbe so po členu 149 zveznega ustavnega zakona proglašene za ustavne določbe in so po členu 69 državne pogodbe postavljene pod

garancijo Društva narodov; ta posebna garancija je s prenehanjem Društva narodov vse-kakor odstranjena.“

Urad zveznega kanclerja se je torej s tem svojim odgovorom očitno postavil v eno vrsto z ostalimi avstrijskimi uradi in oblastmi, ki jim ni mar nobeno še tako očitno zapostavljanje narodne manjšine, v našem primeru koroških Slovencev. Izpovedal je, da soglašajo s tem, da smo koroški Slovenci po prenehanju Društva narodov postali popolnoma „vogelfrei“, da v zaščito naših pravic ni več zakonov, na katere bi se lahko sklicevali.

Tako je mnenje urada istega zveznega kanclerja, ki je ob 30-letnici koroškega plebiscita vedel toliko povedati o manjšinski zaščiti v Avstriji. Toda tudi ta urad bo končno moral spoznati, da z odrekanjem pravic slo-

venskemu življu na Koroškem ni mogoče ustvariti mirnega sožitja v deželi, avstrijske oblasti bodo morale spoznati, da je to nadaljnje namerno in protizakonito zapostavljanje in kratenje pravic koroškimi Slovencev, priznati bodo morale, da je to prikrajševanje slovenskega življa v osnovnih življenjskih vprašanjih. Končno bo morala avstrijska vlada le povedati, ali je člen 19 državnega temeljnega zakona še veljaven, povedati bo morala, ali resno misli koroškimi Slovencev zagotoviti enakopravnost in demokratične pravice. Tudi avstrijske oblasti bodo morale spoznati, da zadnja beseda v tem vprašanju še ni zgovorjena in da se bomo koroški Slovenci vedno in povsod znali zastaviti za uresničitev naših zahtev po tisti enakopravnosti, ki nam gre po vsej pravici.

Odnosi med Zapadom in Vzhodom

Pri razgovorih, ki so se začeli pod pokroviteljstvom gospodarske komisije OZN za Evropo, bodo obravnavali predstavniki Velike Britanije, Francije, Sovjetske zveze, Poljske, Madžarske in Danske možnost, da bi bila leto v jeseni trgovinska konferenca med Vzhodom in Zapadno Evropo.

Zapadnoevropske države se zanimajo zlasti za uvoz žita in lesa iz Vzhodne Evrope, medtem ko zahtevajo države sovjetskega bloka predvsem investicijske dobrine. Kljub prepovedi izvoza strateškega materiala iz zapadnih držav in kljub splošnemu pomanjkanju industrijske opreme, ki je nastala zaradi oboroževanja, pa menijo strokovnjaki, da so dane možnosti za omenjeno trgovinsko izmenjavo

med Vzhodom in Zapadom, pa katero se je v nedavnem govoru izrekel britanski trgovinski minister sir Hartley Shawcross.

Spričo sestanka zunanjih ministrov treh zahodnih velesil, ki bo 10. septembra v Washingtonu, piše pariški „Mondes“, da bodo razpravljali na tem sestanku o odnosih med Vzhodom in Zapadom, o vprašanjih Daljnega vzhoda, v številni vprašanje Koreje in kitajskega predstavnštva v OZN, o morebitni reviziji mirovne pogodbe z Italijo, o vprašanju Trsta, odnosih med ZDA in Španijo, o mirovni pogodbi z Avstrijo, o problemih v zvezi z Nemčijo ter o odnosih med zapadnimi državami in državami sovjetskega bloka.

Zapadna Nemčija v denarni stiski

Zapadnonemški finančni minister dr. Schäffer je izjavil, da bode dala Zapadna Nemčija svoj prispevek k finansiranju zapadnoevropske obrambe, plačilo okupacijskih stroškov pa zavisi od finančnega položaja države.

Dr. Schäffer je dejal, da Zapadna Nemčija ni sposobna plačati več kot 5.800 milijonov mark, določenih v rednem proračunu, medtem ko so okupacijske sile zahtevale nad 7.600 milijonov. Tega zneska ni mogoče kriti niti z novimi davki, niti z notranjimi posojili. Schäffer je poudaril, da so letošnji povišani okupacijski stroški dejansko del stroškov za obrambo Zapadne Evrope in da jih je treba zato nositi skupno. Zapadna Nemčija bi lahko vzdrževala lastni kon-

tingent vojaštva, ni pa sposobna plačati stroške za njihovo opremo. Razen tega je v stroške za obrambo vračunana tudi vsota za vzdrževanje beguncev, finansiranje Berlina in podobno. Na koncu je Schäffer sporočil, da pričakuje Zapadna Nemčija finančno pomoč Zapada v obliki večjega posojila. Razen tega naj bi zapadne velesile oziroma ZDA prevzele del stroškov za preskrbo nemških mest in dale posojilo za vzdrževanje beguncev, kajti nemški davčni obvezanci so preobremenjeni in jih ni mogoče še bolj obdavčiti. Da bi uredili zvezni proračun, bo treba zvišati prispevek, ki ga plačujejo zapadnonemške dežele, od 25 na 31,3 odst., uvesti davek na luksuz in začeti s čim strožjim varčevanjem v vseh resorih.

Volitve v Kašmiru

V New Delhiju so uradno sporočili, da bodo prve volitve za ustavodajno skupščino Kašmirja od 10. do 30. septembra. Volitve bodo tajne ter bo na njih glasovalo čez 1.600.000 oseb, kar je okrog 53 odstotkov prebivalstva v coni pod nadzorstvom indijskih čet. Skupno bodo izvolili 75 poslancev, in sicer 10. septembra v pokrajini Ladak, 21. septembra v Kašmirju in 30. septembra v pokrajini Džama. Na volitvah bosta sodelovali samo dve proindijski stranki — Kašmirska nacionalna konferenca, ki zbira okrog sebe vse politične skupine iz koalicijske vlade Šeika

Abdulaha in stranka Pradži Parisad, ki je podružnica desničarske indijske stranke „Mahasab“. Propakistanske politične skupine na teh volitvah ne bodo sodelovale. Bodoča ustavodajna skupščina mora sklepati o bodoči ureditvi Kašmirja, kakor tudi o priključitvi tega spornega ozemlja Indiji ali Pakistanu.

Varnostni svet je v marcu z resolucijo o kašmirskem vprašanju priporočil Indiji, naj ne organizira teh volitev. Združeni narodi so takrat predložili popolno demilitarizacijo Kašmirja in plebiscit pod nadzorstvom opazovalcev Združenih narodov.

„MIKLOVA ZALA NA ZGODOVINSKIH TLEH“

bo za koroške Slovence velik kulturni dogodek.

Teheranska pogajanja prekinjena

Kakor je bilo pričakovati, so se pogajanja v Teheranu razbila in je vodja britanske delegacije Stokes odpotoval v London. Do poloma je prišlo zaradi tega, ker Perzijci niso sprejeli britanskih kompromisnih predlogov. Po navodilu britanskega ministrskega predsednika Attleeja bo zapustilo petrolejska polja tudi vse britansko, indijsko in pakistansko osebje anglo-iranske petrolejske družbe.

Dogodek v Kesongu

Pri pogajanjih v Kesongu je prišlo do kritične prekinitve, ko so s strani Severokorejcev in Kitajcev sporočili, da se ne bodo udeležili nadaljnjih pogajanj, ker je baje neko zavezniško letalo odvrlo bombo nad Kesongem. Zavezniški zvezni oficirji so takoj uvedli preiskavo in ugotovili, da gre pri stvari po vsej verjetnosti za provokacijo.

Z dejanji naj bo dokazano

Predsednik Truman je izročil ameriškemu kongresu rusko „mirovno resolucijo“, ki jo je sovjetska vlada poslala kot odgovor na Trumanovo poslanico ruskim narodom. Ob tej priložnosti je Truman izjavil:

Ako Sovjetska zveza dejansko želi mir, bi lahko odkrito sodelovala pri prizadevanjih, da bi v interesu miru omejili oboroževanje in ustvarili nadzorstvo nad atomsko energijo. Ako vlada Sovjetske zveze namerava pospeševati mir, naj bi opustila napade proti Združenim narodom. Razen tega bi lahko složno prispevala k pospešitvi miru s tem, da bi pomagala pri izgotovitvi pogodb z Nemčijo in Japonsko, kakor tudi s tem, da bi prenehala v drugih državah s silo vzdrževati oblike oblasti, ki ne uživajo podpore ljudstva. Prenehala naj bi, v drugih državah podpirati podtalna gibanja in ovirati temelje človečanske pravice ter svobodine. Takšna dejanja bi dokazovala več kot besede, da Sovjetska zveza dejansko želi mir.

Visoke vsote za obrambo

Kreditni odbor ameriškega predstavnškega doma je znižal kredite za civilno obrambo, ki jih je zahteval predsednik Truman, in sicer od 535 milijonov na 65.255.000 dolarjev. Razen tega je odobril 260 milijonov dolarjev, ki jih je zahtevala komisija za atomsko energijo za pospešeno zgraditev novih atomskih naprav in preizkušnje novih vrst orožja, ter 790.216.000 dolarjev za kopičenje strateškega materiala. Trgovinsko ministrstvo je določilo 60 milijonov za zgraditev novih hitrih tovornih ladij. Dosej so bila sklenjena naročila za 25 novih ladij.

Posredovanje Rdečega križa v Koreji

Predsednik Mednarodnega rdečega križa Pavel Rügger je naslovil na severnokorejskega poveljujočega generala Kim Il Sunga poslanico, v kateri ga poziva, naj ustvari možnosti, da bi vojnim ujetnikom v severnokorejskih in kitajskih ujetniščinah lahko nudili pomoč. V zvezi s pozivom je Rdeči križ sporočil Severnokorejcem in Kitajcem imena 163.539 vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v ujetništvu pri četah Združenih narodov, medtem ko so Severnokorejci objavili imena le 110 zavezniških ujetnikov.

Jugoslovanski barvni film o tujskem prometu

Jugoslovansko filmsko podjetje „Avala-film“ v Beogradu snema prvi jugoslovanski film o tujskem prometu, in sicer v barvah. Film bodo prikazovali v inozemstvu in tako opozorili svet na lepe tujsko-prometne kraje v Jugoslaviji, saj delajo posnetke v najlepših pokrajinah države.

Še o Miklovi Zali na zgodovinskih tleh

O pripravah za uprizoritev Miklove Zale v Svatnah smo v našem listu poročali že večkrat. Spet smo prejeli iz St. Jakoba v Rožu dopis, ki nam bolj podrobno pove o mnogem delu in trudu, ki ga imajo tamkajšnji prosvetaši. Tako nam pišejo:

Samo nekaj kratkih tednov nas še loči od dneva, ko bomo prvič v zgodovini uprizorili znano domačo igro „Miklova Zala“ na prostem v Svatnah. Posebnost letošnje uprizoritve bo v tem, da tokrat ne bomo igrali na omejenem prostoru odra, marveč se bodo posamezni prizori odigravali v naravi, na tistih zgodovinskih tleh, kjer so se dogajali pred skoraj 500 leti.

Seveda so priprave tem težje, ker v tem še nimamo potrebnih izkušenj. Toda od vsega začetka smo se odločili, da se ne bomo ustrašili nobenih težkoč in danes lahko rečemo, da priprave dobro napredujejo. O izbiri prostora ter o prvih vajah smo že nekaj povedali, zato bi danes govorili o zadnji večji vaji, ki je bila preteklo nedeljo.

Zjutraj po prvi maši so se začeli zbirati igralci v društveni dvorani; razen malih izjem so bile zastopane vse vloge, kar se je — da odkrito priznamo — zgodilo tokrat prvič. Režiser Šimej kar ni mogel verjeti, ko je imel doslej vedno prav zaradi tega največje težkoče. Zato je z veselo nasmejanim obrazom pogledal enega za drugim in začel z vajo. Prizor za prizorom je vadil z igralci, ki že vsi več ali manj znajo svoje vloge, le nekateri — med njimi tudi Zalika, ki pa je bila tokrat prvič na vaji in je vlogo prejela le nekaj dni prej — so imeli še vloge v rokah. In to tudi ni bila več navadna vaja, marveč so bile slike žive ena bolj kot druga.

Že prvi prizor, ko se kmetje posvetujejo o bližajoči se nevarnosti turškega vpada, je navdušila vse ostale, saj so vloge res spretno razdeljene. Strden v vlogi Korajmana je posebno posrečen, kar smo povedali že zadnjič. Toda tudi ostali ne zaostajajo, tako Čuden Jozef kot Zalnik, Amruš Tone kot Rutar, Strelčev Hanzi iz Svatna kot Strelc in Razinger Franci kot Maručenjak; manjkal je le Dobernik iz Sreji, ki je prevzel vlogo Mačka.

In tudi drugi prizor, ki se dogaja v lopi pri Serajniku, gre že kar dobro. V tem prizoru je prvič nastopila Zalika — Janja Zwitterjeva — in pokazala, da bo prav uspešno rešila svojo veliko nalogo. (Menda ima marsikaj tistega na sebi, kar je njeno teto Mojeko v vlogi Zalike svoječasno privedlo do popolnega uspeha). Prav tako se je dobro izkazala Cankarjeva Micka, ki bo igrala Miklo.

Drugo dejanje nam je predstavilo Turke z Mečino kot Iskenderjem na čelu. Je to star igralec, ki je že nešteto krat igral to vlogo, medtem ko sta Strelc Hanzi kot Selim in Razinger Franci kot Sulejman mlada, toda izredno dobra igralca. Poleg omenjenih se je še

Uspehi Svetovne zdravstvene organizacije

Gospodarsko-socialni svet OZN je sprejel resolucijo, ki potrjuje letno poročilo Svetovne zdravstvene organizacije in opozarja na njeno plodno delovanje. Glasovanja so se vzdržali samo delegati Sovjetske zveze, Poljske in Češko-slovaške. Pri razpravi o poročilu je več delegatov navedlo pozitivne rezultate, ki jih je doskoda organizacija pri svojem dosedanjem delu, ko je skušala zboljšati zdravstvene razmere v številnih državah. Velike uspehe je dosegla zlasti v borbi proti različnim boleznim na svetu, predvsem proti malariji.

15 milijonov za tisk

Ameriška visoka komisija za Nemčijo je sklenila, da bo demokratičnim listom v Zapadni Nemčiji in v zapadnem delu Berlina dala na razpolago 15 milijonov zapadnonemških mark. S temi sredstvi hoče tisku zagotoviti tisto finančno neodvisnost, ki je potrebna za resnično svobodo mnenja. Omenjeni denar bo tako imenovana „gospodarska tiskovna zadruga“ v obliki posojil razdelila tistim listom, ki jih bo izbral neki nemško-ameriški odbor, zaprosijo pa za kredite lahko vsi časopisi zapadnonemške zvezne republike in zapadnega dela Berlina.

Oslo. — Norveški trgovci s tekstilijami so zahtevali od norveških oblasti, naj odpravijo nakaznice za obleko in tekstilije. Trgovinsko ministrstvo je obljubilo, da bo o tej stvari razpravljalo.

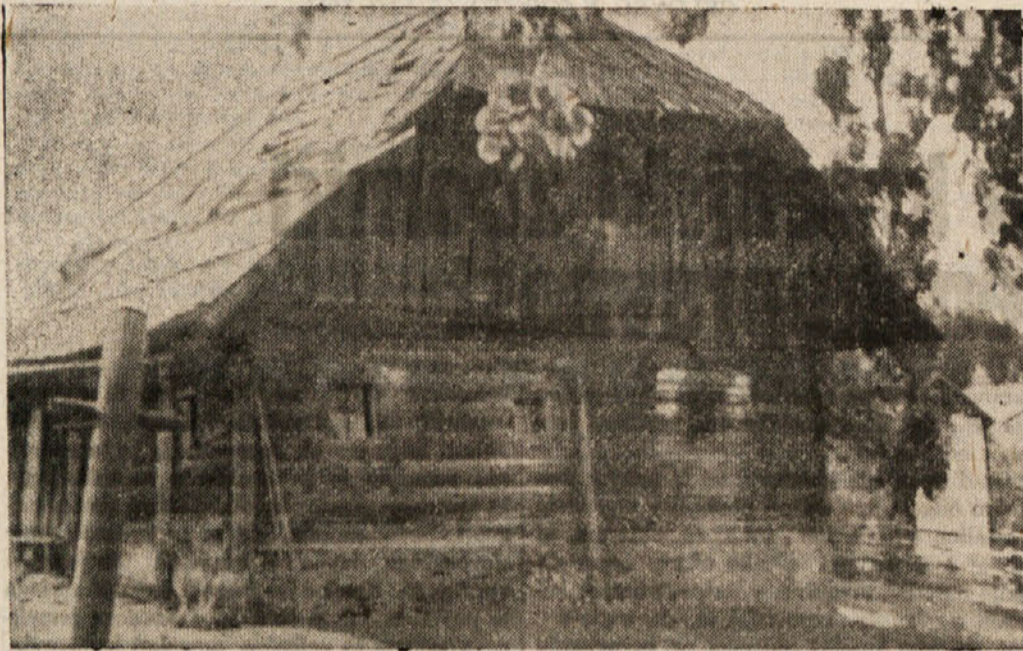
posebno izkazal Čuden Stanko kot poveljnik straž Hasan.

„Je ohcet vesela“, pojejo svatje, ko slavijo poroko Mirkota in Zalike. Na vaji sicer še niso imeli pijače, kot se spodobi za svatbo, kljub temu pa je bilo veselo, dokler ni Vinko (Tone Samonik) prišel naznaniti turško nevarnost.

Nič manj zanimivi so bili tudi vsi drugi prizori s Serajnikom in Mirkom, Tresoglavom in Almiro, Davorinom in drugimi, zato moramo

Šimeju priznati, da je imel posrečeno roko pri izbiri igralcev.

Na drugi strani pa napredujemo tudi pri tehničnem delu, saj se bodo v teku prihodnjega tedna pokazali že prvi večji uspehi. Že danes pa lahko povemo, da nikomur ne bo žal, če si bo ogledal „MIKLOVO ZALO NA ZGODOVINSKIH TLEH“, ki bo za koroške Slovence, še prav posebno pa za St. Jakob, eden največjih kulturnih dogodkov.

Stara kmečka hiša v Svatnah

Indija o japonski pogodbi

Indijski tisk posveča svoje uvodnike japonski mirovni pogodbi, ki naj bi bila podpisana na bližnji konferenci v San Franciscu. Vsi delhijski listi soglasno grajajo ameriško izjavo, da bodo v San Franciscu pogodbo samo podpisali, ne pa razpravljali o njej. „Times of India“ piše, da ni mogoče nobenega azijskega vprašanja trajno rešiti brez privolitve in sodelovanja azijskih držav.

Kakor se je zvedelo, indijska vlada še ni sprejela sklepa o udeležbi na konferenci v

San Franciscu. Splošno mnenje v delhijskih krogih je proti udeležbi, zlasti glede na to, da Indija ni dobila zadovoljivega odgovora na svoje pripombe v zvezi z ameriškim predlogom mirovne pogodbe. Indija nasprotuje, nadalje odlaganju rešitve vprašanja Formoze, postavitvi treh japonskih otokov pod protoktorat Združenih narodov z ameriško upravo in določbam mirovne pogodbe, ki omogočajo ameriškim četam, da bodo tudi po sklenitvi pogodbe ostale na Japonskem.

Nasilje v Albaniji

Pred dnevi je pred nasiljem albanskih oblastnikov iz Skadra pobegnilo v Jugoslavijo spet sedem Albancev.

V razgovoru z dopisnikom Tanjuga so albanski begunci govorili o nasilju in veliki revščini, ki vlada v današnji Albaniji, zaradi katere bi mnogo Albancev pobegnilo iz Albanije, če jih ne bi zadrževal strah pred izselitvijo svojcev, ki bi ostali v Albaniji.

Nasilju albanskih informbirojevcev so izpostavljeni poleg odraslih Albancev, ki ne smejo Jugoslavijo niti omeniti, če pa poslušajo katerokoli radijsko postajo — razen informbirojevskih, so obsojeni kot vojni hujskači — tudi otroci, katere so v vrstah pod kontrolo odvedli iz šol na mesta, kjer je bilo treba podpisati stockholmski poziv za mir.

Letos je lakota v Albaniji veliko večja kot lani. Albanski oblastniki silijo kmete, da morajo delati na državnih posestvih, njihove njive ostanejo neobdelane, obveznemu od-

kupu pa morajo kljub temu zadržati. Zaradi lakote je že več ljudi naredilo samomor. Tako je 7. t. m. v vasi Ljubana pri Skadru naredil samomor neki Sinaj Pešan, ki ni mogel gledati, kako njegova družina trpi lakoto. V Skadru in v drugih mestih pa so trgovine, v katerih prodajajo raznovrstno hrano ne le za zlato, ampak tudi za tuje valute in dragocen nakit itd.

Begunci so navedli vrsto konkretnih primerov, ki kažejo, da je celotni državni aparat v Albaniji v rokah sovjetskih „instructorjev“. Veliko podjetje za eksploacijo nafte v Kučevi je dobilo poleg velikega števila sovjetskih „strokovnjakov“ še ime „Stalin“.

V razgovoru so begunci primerjali današnje stanje v Albaniji s stanjem, ki je vladalo med okupacijo: „To, kar danes počenjajo v Albaniji pod parolo socializma, se prav nič ne razlikuje od življenja v času fašistične okupacije.“

Egipt odklanja povabilo

Egiptovska vlada odklanja britanski predlog, da bi priplule ladje britanske vojne mornarice konec avgusta na prijateljski obisk v egiptovska pristanišča. Hkrati je bil odpovedan obisk dveh egiptovskih rušilcev v britanskem oporišču Gibraltarju, čeprav je Velika Britanija v to privolila. Egiptovska vlada je odklonila britanski predlog teden dni po izjavi egiptovskega zunanjega ministra Saleha el Dina, da je Egipt sklenil odpovedati vojaški sporazum z Veliko Britanijo.

Londonski list „Observer“ se zavzema za vključitev Egipta v splošni obrambni pakt Srednjega vzhoda. V tej zvezi pripominja, da bo morala Velika Britanija ostati v predelu Sueškega prekopa ne glede na stališče Egipta in dodaja, da je zaradi tega britansko-egip-

tovski spor neizbežen. Vendar opozarja „Observer“, da to ne sme zaslepiti vlade Velike Britanije, ki bi morala storiti vse, kar more za vključitev Egipta v skupni obrambni pakt.

Zveza slovenskih žena objavlja

V številki 58 „Slovenskega vestnika“, ko smo objavili zahvalo družinam, ki so prevzele otroke iz Slovenije na letovanje pod svojo gostoljubno streho je bila pomotoma izpuščena družina Pavličeva v St. Miklavžu, občina Hodiše. Istotako, kakor vsem drugim družinam se zahvaljujemo Pavličevi družini in zahvalo danes nadoknadimo.

PO ŠIRNEM SVETU

Zeneva. — Mednarodna zdravstvena organizacija sporoča, da je v zadnjem letu porastlo število meningitčnih obolenj v Italiji, Avstriji, Holandski in Švici, zmanjšalo pa se je v Zapadni Nemčiji, Švedski, Franciji in Angliji. Najmočnejši porast so registrirali v Italiji.

Pariz. — Francoski zunanji minister Robert Schuman in posarski ministrski predsednik Hoffmann sta se v Metzju razgovarjala o vprašanjih Posarja.

Kingston. — Po zadnjih vesteh je ciklon, ki je divjal minuli teden nad Jamajko, zahteval 150 človeških žrtev. Škoda znaša 20 milijonov šterlingov.

Washington. — Po poročilu ameriškega kmetijskega ministrstva bo pridelek krušnih žit letos nekoliko večji od lanskega. Pričakujejo, da bo žetev pšenice v štirih glavnih izvoznih državah ZDA, Kanadi, Avstraliji in Argentini boljša kot je bila lani. Kar zadeva Evropo, je pridelek večji v podonavskih državah, medtem ko je v zapadni Evropi slabši.

Saigon. — Francosko poveljstvo poroča, da je bil med 9. in 13. avgustom porušen glavni stan vietnamskih sil za Kočinčino. Poveljniki so ušli. Glavni stan je sestavljalo skoraj 1000 koč, v katerih je bila celo primitivna tovarna orožja.

London. — „Daily Mail“ meni, da bo general Van Fleet po koncu korejske vojne prevzel poveljstvo nad ameriško vojsko v Nemčiji in nalogo, da pripravi kadre za bodoče nemške vojaške kontingente.

Jugoslavlani na mednarodnem glasbenem festivalu študentov v Münchenu

Koncem tega meseca priredi mladina Zapadne Nemčije mednarodni glasbeni festival študentov v Münchenu. Povabilu so se odzvali tudi jugoslovanski študentje in bo odpovala v Zapadno Nemčijo skupina beograjske glasbene akademije, med njimi več mladih komponistov.

Skupno z mladimi glasbeniki potuje v Nemčijo tudi folklorna skupina beograjskih študentov. 15 jugoslovanskih folkloristov bo sodelovalo pri umetniškem programu, ki ga predvidevajo kot zaključek festivala.

Madžarske ladje za Sovjetsko zvezo

Novosadski list „Magyar Szo“ poroča iz Budimpešte, da so sovjetske oblasti doslej odpeljale iz Madžarske 20 velikih ladij, ki so primerne tudi za morsko plobo. Medtem ko so do pred kratkim odpeljavali ladje v Sovjetsko zvezo „na račun reparacij“, pa jih sedaj odpeljujejo tajno, brez kakršne koli uradne obrazložitve.

Lulija so iz Madžarske odpeljali pet ladij, med njimi dve ladji po 1100 ton, zgrajene v madžarskih ladjedelnicah, ki ploveta sedaj pod imeni „Omsk“ in „Luga“. Pred kratkim so odpeljali v Sovjetsko zvezo tudi madžarsko ladjo „Rabe“, ki je namenjena za plobo po Dnjepru in se bo imenovala „Irkutsk“.

Madžarske ladjedelnice delajo skoraj izključno za potrebe Sovjetske zveze, piše na koncu „Magyar Szo“.

V poročilu o novih deportacijah v Romuniji piše novosadska „Slobodna Vojvodina“, da izganjajo romunska oblastva srbsko prebivalstvo iz romunskega dela Banata v Podkarpatsko Rusijo, ki je bila leta 1945 priključena k Sovjetski zvezi. Da bi prospešili izgon jugoslovanske narodne manjšine, so bukareštanska policijska oblastva rekvirirala 1400 kamionov in jih določila za prevoz izgnancev.

Največja avstrijska železniška reparaturna delavnica

V Jedlersburgu pri Dunaju gradijo največjo reparaturno delavnico, kjer bodo popravljali železniške vagonne na tekočem traku. Zelenice upajo, da bodo mogli v tej moderni delavnici spet vzpostaviti v red in popraviti močno poškodovane osebne in tovarne vagonne.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

MATKOVA TINA

IVAN PREGELJ:

Zvečer pred tretjim petkom v aprilu leta sedemnajststoštirinajstega eno uro potem, ko je odzvonilo vernim dušam, so se oglasili kakor na dogovorjeno znamenje vsi zvonovi na Tolminskem. Prav tisto uro so se dvignili prečudni romarji na pot proti Gorici. Bili so župani, ključarji in možje iz dvanajstij. V Gorico jih je klicala gosposka, da bodo pričeli strašne sodbe, ki so jo gospoda sodili upornikom Janezu Gradniku, Kobalu, Laharnarju, Podgorniku in tovarišem. Pozna potniki so umeli glas poznih zvonov in so ugibali po glasu in vetru zvon svetega Danijela v Volčah, svetega Urha v Tolminu, svetega Matka v Poljubinu, svetega Mešela na Ravni in

Narodna:

Dekle kdo bo tebe troštal

„Dekle, kdo bo tebe troštal,
ko te jaz zapustil bom,
drugo dekle ljubil bom?“

Troštale me bodo ptičke,
ki po zraku letajo,
kratke čase delajo.“

Troštale me bodo rib'ce,
ki po vodi plavajo,
kratke čase delajo.

Troštale me bodo rož'ce,
ki po travci rastejo,
kratke čase delajo.

Troštali me bodo fantje,
ki po vasi pojejeo,
kratke čase delajo.

svetega Mavra na Mostu. Ko so šli od Ušnika Podsela in je zdaj jeknil zvon s Sel, je rekel prvi v gruči:

„Katero otroče zvoni, da še prav povleči ne zna?“

Sosed je menil:

„Jezika nima več pravega zvon. Lani ga je nekdo snel za orožje v puntu.“

Medel smeh je preletel družbo. Nekdo tretji je menil:

„V Bandelovi hiši, kjer so razbijali, so ga pozabili.“

„Norci,“ je zinil nekdo drug v sredini.

„Martin Munič bo zaradi njega bridko smrt storil.“

„Kako to?“

„Pred sodniki je zaklical, ko je videl železo na mizi, da naj bo zlodejev, če ni železo jezik selškega zvona. Tako iz žalosti po Selih je zaklical. Pa so rekli, da ga je on sam snel.“

„Pa ga ni?“

Pripovednik je odgovoril nekam nejevoljno: „Ni ga. Pa kaj bi bil pravil, kdo ga je. Samo enemu več bi bili za smrt sodili. Martin pa bi se ne bil rešil.“

Strašna tišina je legla nad popotne. Z veh je kapnilo na čelo, za vrat. Kakor peruti strašnega pomračnika je ležala noč nad dolino. Pomračnika, netopirja, tega nedolžnega hudičevega brata, duše urečene v mišje in ptičje telo in kar podobnega čenčajo stare babe in jim to vse verujejo mlade, ki že tajijo bujnost telesa, a so skrite, gorijo, a so plašne in strašljive kakor koze.

Mož, ki je občutil vražo o pomračnikih, je bil Volčan Matko. Imel je krčmo in je vzel sodček vina na pot s seboj. In pil je, da je bil že omamjen in divji, in je brundal predse pesem upornikov. Ko pa je potujoča četa zdaj prešla mimo hiše Podsela, je vzrohnel v strašni jezi in zatulil zadnje besede svoje pesmi.

„Eno leto punt smo gnali,
zdaj pa bomo glavo dali!
Vsem galjotom vile v vamp!“

Strahotno se je razlegla jeka po dolini. Ne eden iz potnih ni pokaral pojočega. Samo hiteli so, da je zaostajal. Pijani pa je pel sam zase in rolnel vse ostreje in temneje:

„Vsem galjotom vile v vamp!“

Strašna pesem pijanega Matka je bila luč na pot njegovi hčerki Tini, ki je bila vstala na težko cesto takoj za očetom. Vstala je brez večerje, trezna in boječa se, polna hrepeneja, da bi še enkrat pred smrtjo videla svojega ženina Janeza Gradnika, od čigar ljubezni je bila sprejeta, preden jo je vzel pred oltar. Zdaj je šla za župani in ključarji in je bila kakor blodna od sladke, prve pomladne noči in od te strašne skrivnosti, ki je v tisti uri stiskala duše vseh Tolmincev od Trebuše in Še-

brej do Kobarida in Rut. Svoje težko materinsko telo je gnala v bolesti hrepenenja za ubogim, ki bo umrl v jutru, ko sine sonce, in ga bodo na tnalovrgli in mu glavo odbili in roke in noge.

„O, Janez!“

Šla je in si je kakor pela:

„Vzela bom tvojo glavo v svoje naročje, Janez, poljubila bom roke in noge krvave in oči, da bo dete tvoje mir imelo v življenju in bo vedelo, kaj sem prestala...“

Med župani, ključarji in možmi iz dvanajstij se je vzdramil pomenek o zaprtih in obsojenih.

„Kako neki žive to zadnje noč?“

Še spoznali jih ne bomo. Osiveli so, če niso znoreli.“

„Saj bi čudno ne bilo. Mučili so jih.“

„Da so jih?“

„Čenda. Strašno orodje imajo. Kleščice, da vlečejo nohte s prstov, škorenj, da nogo v stopalu drobi, statve, da te vanje vprego in razvlečejo.“

„Kristus Jezus, molči že.“

In samo Matko se je krohotal:

„Vsem galjotom vile v vamp!“

Nekdo med župani, ključarji in možmi iz dvanajstij je začel zaostajati in se je pridružil Matku. Matko ga je bil vesel in mu je ponudil posodo z vinom. Potovala sta nato skupno. Dolina pred njima se je odprla. Na vzhodu je vžrel zadnji krajec lune in raztrgal pomračnikovo perut, ki je ležala doslej na zemlji in duši. Matko in njegov sopotnik sta se razgovorila.

„Matko, sveta ne obrneš.“

„Saj ga ne obračam, samo jezen sem. Pan-krta bom zibal. Pa še z menoj je hotela v mesto, pa takale v sedmem mesecu, lovača hudičeval!“

„Ne kolni,“ je opominjal oni drugi, ki ga je bilo Matkovo vino napravilo prijetno zaspanega, bolno dobrodušnega in ni več občutil bolečine, pota ne trdih čevljev. „Kaj se boš jezil? Ne obrneš sveta. Daj, še enkrat nag-niva, na žalost in jezo!“

„V Tolminu jih je dvajset,“ je govoril Matko, „lovača pri lovači, kakor zrno v klasu. Ali se je eni tako primerilo? Se ni! Moji Tini pa se je. Hudičevo je to delo. Kakor da ni bila poštena! Nel Zato, ker ni lovača, kakor so tolminske. Zdaj veš.“

Oni drugi je Matka pregovarjal; ko je spet pil njegovo vino, je rekel:

„Kaj boš o lovači govoril! Saj bi jo bil vzel Janez. Sirota je, da se bogu smili. Fant bo pa strašno pokoro pretrpel.“

„Pokoro,“ je rekel Matko in odsekal: „Naj jo, hudič!“ Čez trenutek je vzrastel z glasom, kakor da ni pijan in govori le bridko ogorčenje iz njega:

„To mi reči, če je to božje! En sam človek s svojo zmešano glavo, pa spravi tavžent ljudi na vojsko in punt, tavžent ovac, ki niso za to,

Karel Destovnik-Kajuh:

NA TALCEV GROBOVE

Bosa pojdiva, dekle, obsorej,
bosa pojdiva prek zemlje trpeče,
sredi razsanjanih češnjevih vej
sežem ti nežno v dlani koprneče.

Beli so, beli so češnje cvetovi,
temni, pretemni so talcev grobovi.

Kakor ponosni galebi nad vodo,
taki so pali za našo svobodo.

Bosa pojdiva, dekle, obsorej,
bosa pojdiva med bele cvetove,
v krilo nalomiva češnjevih vej,
da jih poneseš na talcev grobove.

in jih pripravi v žalost in nesrečo in še sebe ob glavo in ob čast prismojeno dekle.“

Zavrtel se je okoli samega sebe in umolknil. Zdelo se mu je, da je videl neko žensko, ki je stopila izza ovinka in se takoj spet umaknila.

„Pojdiva!“ je rekel nejevoljno tovarišu in je šel mrmraje ob njem. A zdaj pa zdaj se je zopet ozrl in mrmral:

Še to naj naredi, seveda! Takale na pot, takale v sedmem mesecu... v Gorico, pa na takole ženitovanje, kjer bo rabelj za mesarja in birci za farja hudičevega...“

Sredi besede je položil tovarišu roko na rame in pokazal:

„Glej jo, saj gre res za mano!“

„Kje? Kdo pa?“ je rekel tedaj odločno in trezno Matko: „Počakam je, le pojdi za drugimi.“

Stopil je s ceste v senco in čakal sedeč na kamnu, da bi prišla mimo. Pa se mu je zadremalo od vina in mučnega gledanja, da je ni videl, kako je šla tiho mimo, ne da bi ga opazila. Niti zavedel se ni, da je bil zadremal, in je zaklical v cesto za seboj:

„Tina, če si, le pridi. Saj si, za ovinkom si. Pokaži se, no!“

Iz gluhe noči ni odgovorilo. Stopil je spet na cesto in šel. In je šel na pol dremaje, čudno truden; trenutno je vzdrhtel. Zdaj je šla Tina pred njim. Prav dobro je videl, kako se ziblje v pogonu, ki ji je lasten. Zaklical je njeno ime in se pognal po cesti.

Toda lik njegove hčere je spet izginil, ugasnil. Tedaj si je Matko obrisal potno čelo, se prekrižal in zastokal:

„Umrila je doma. Njena uboga duša potuje v Gorico.“

Stal je sredi ceste in ni vedel, kaj in kam. Omočen je govoril in klical poglasno:

„Tina! Tina! Kaj pa hočeš vendar? Saj nisem jezen ne nate ne nanj. V božjem imenu. Tina. Ne boj se za otročička. Le naj ti kdo omeni pankrta. Bo takoj vedel, kdo je Matko. Čuješ, Tina.“

Ozrl se je in je spoznal, da je v Kanalu pred cerkvijo. Temno je bilo s cerkvenega stolpa, ostro je odgovarjala ura z Rabatičnega dvorca. Matko je štel. Polnoči. Tedaj ga je streslo. Silneje je jeknila misel v njem, da je prej videl spomin.

„Tina,“ je zaklical bolestno in ves trezen in se okrenil nazaj na Tolminsko. Vso pot je verjel, da bo našel doma hčer mrtvo...“

Tina pa je potovala vsa v bridkosti svoje čudne popotne pesmi:

„Vzela bom njegovo krvavo glavo v svoje naročje, poljubila bom roke krvave, noge krvave. Ooo! Janez! Janez, Janez!“

Ko je sinila luna, je bila Tina v Ročinju in je vzdignila oči onstran na goro k Mariji Snežnici in je mislila vneto in do prvih solza.

„Mati nebeškal Saj vidiš, kako mi je. Če je greh, ne vem; ne vem, če je prav, ko grem. Njegovo krvavo glavo bom vzela v naročje, poljubila bom njegove roke in ranjene noge. Ti veš, kako je to, ta bridkost. Saj si svojega križanega sina v naročju držala.“

In še je blebala v svoji čudni pameti in šla. Bolečina poti je vstajala v njej. Potem je nenadoma zagledala očeta pred seboj, se prikrila in potajila, šla dalje, prešla mimo spečega, ga slišala nato za seboj in zdrknila vsa preplašena v senco malega lazua, da je oče ni videl in šel spet mimo. In že je hotela vstati in iti naprej, ko ji je omotičen dremec zvezal voljo, da je obsedela in se ni srečala z njim, ki se je žalosten vračal iz Kanala, da najde hčer mrtvo v Volčah...“

Župani, ključarji in možje iz dvanajstij so prešli mimo Deskel, Plavi in Dolge njive. Tu so počivali kratko uro. Nekateri so zadremali, drugi so se porazgovorili s tlačani, ki so prišli mimo z vozmi v roboti za tolminskega gospoda Jakoba Antona. Vozili so mu težko furlansko vino iz Rubij. Oni sami pa so bili žejni in lačni in premraženi. Niso spali. A bili so mirni in skoraj veseli: saj so vedeli, da bo v nekaj urah jutro in da ga bodo doživeli zdravi in doma pri ženah, pri otrocih. Nekdo med njimi je povedal županom, ključarjem in možem iz dvanajstij, kakor je bil zvedel v Gorici:

„Danes bodo končali tri: Gradnika, Laharja s Pečin in Kobala. Ob devetih jim bodo sekali glave. Potem jih raztrgajo s konji in obe-sijo na štiri ceste.“

„Kaj pa drugi?“

„Pridejo v soboto na vrsto in ponedeljek.“

„Pa da bomo vse gledati morali?“

„Saj je zapoved. Za prenočišča skrbite. Sila je ljudi. Samo županov je sedem sto.“

Poslovlili so se z bridko šalo:

„Le verjemite! Takega romanja ne doživite več.“

Tina je planila iz neradovoljnega spanca na novo pot, prešla Kanal in Plave in Dolgo njivo. Potem je začela pešati. Neznana bolečina ji je začela vezati kosti v križu; noge so se hotele tresti, pot je stopal na čelo, dasi jo je mrazilo. Takrat se je začelo črtati svetlo čez Skalnico v peči Valentinovega hriba. Potem je videla sonce v čerih in slišala stoteri krik ptičev ob bregih v nizkem hrastovju, stoteri šum mladega dne v pomladnem, rahlo

ozelenem bukovju onstran vode. Potem je poslušnila vase in je vstala strašno bridka želja v njej:

„O moj bog, da bi že bila vsaj v Solkanul Tekla bi, videla bi ga še živega, videl bi me...“

Začela je teči. Bolečina v križu je usahnila, a se je oglasila jače, ko se je zasopla in začutila neskončno živeje vso težo svojega nakaženega materinskega telesa. Ni hotela več teči. Topo se je vdala:

„Če ne pridem, Janez, saj veš, kako je z menoj. Ne smem teči. To ni dobro otroku ne meni. Da le tvojo mrtvo glavo še enkrat v naročje vzamem, da bo dete pokojno v meni, ker še ni čas.“

Z vrha Skalnice je padel zamolčki glas zvona nad globel. Kakor plašč jo je objelo, vselejša je bila, verjela je vedro:

„Pa saj pridem, saj šele jutro zvoni.“ Molila je z ganotjem, ki ga dotlej ni poznala, in je s prečudno iskrenostjo poudarjala besede: „Tvojega telesa sad.“ Ves čas je oči upirala navzgor; skoraj prestrašeno je vzkliknila, ko so sinile iznad Solkana temne vrste cipres in se gnala v breg. Tiščala je roko ob stran, kjer jo je hotelo zbadati. Ko pa je dospela na vrh, se ji je zameglilo pred očmi. Ostra bolečina ji je predrila vse kosti, da je zakričala in se opotekla v rosno travo kraj ceste. Z roko je otrsala roso, močila si čelo in jecljala sama vase, polna strašne slabosti:

„To je otrok, živ je in giblje. Ali sem se pregnala? Ali se ne bo umiril? Ali je čas?“

Z odločnostjo trpeče človeške duše, ki ne more pojmiti, kar biti ne sme, se je vrgla zopet kvišku, stisnila zobe in šla. Stopinje so ji igrale v merilu polglasno govorjene besede: „Mati božja, saj še ni čas!“

Pri zadnji hiši v Solkanu jo je zopet obšla slabost. Vzdignilo se ji je in je bruhnila neko rjavo tekočino. Zgrudila se je na kamenito

Miha Klinar:

V BURJI

Burja ostro brusi morje
kot brusilec stekla...

Nem in sam strmim v obsorja.

Le zakaj si zadnjič rekla,
naj mi burja na obali
s srca spili trpkost skorje,
ko pomirim se kot morja,
misli bodo ko kristali.

Kaj bi, draga, zdaj s kristali,
bolje, da je misel skala,
trda skala kot obala,
kjer razbijajo se vali.

klop pred hišo. Vse želje in misli so za trenutek ugasnile v njej. Vzdramila jo je vonjiva toplota mleka, ki ga je nekdo prinesel na njene ustnice. Zajela je željno z ustnicami in se ovedela pred starikavo ženico, ki ji je stregla in rekla čudno resno, ne trdo ne začudeno, samo tuje Tininemu ušesu:

„Pa kaj si nora? Taka greš po svetlu! Kam pa?“

„V Gorico.“

„Nesrečna žena, saj ne boš prišla.“

„Pridem!“ je odvrnila Tina. Čutila je v resnici moč. Samo kakor nekaka rahla pijanost ji je še vezala ude in dobro ji je delo na klopi; skozi obleko je čutila slastno hladno klop, ki je dobro dela njenim razbolelim in težkim udom.

„V katerem mesecu pa si?“ je vprašala žena.

„V sedmem,“ je odvrnila vsakdanje Tina.

„Zato pa,“ je odkimala žena in stopila izpred nje na prag. Po cesti mimo se je pripodil od gorenjske strani plemiški jezdec na razpenjenem konju. Dva lovski psa sta lovila tesno vstric konjsko sled. Cestni prah je pokril ženski. Daleč spredaj so ugasnili udarci kopit. Prav tedaj pa je sunilo zamolčko sem gor od mesta in se razvezalo v določno zvonjenje. Tina je vzkliknila in vstala burno. Zaklicala je še zahvalo v vežo, kamor je stopila žena; nato pa stekla po cesti!“

„Janez, počakaj! Pridem!“

Zavita v prah, sunkoma vzklikajoča in loveča sapo, je begala vse bliže v glas zvonov, v dan, ki je bil čudovit, proti mestu, ki ga dotlej še nikoli ni videla. Prazna je ležala cesta pred njo. Vsi radovedni in vsi poklicani, (Nadaljevanje na 4. strani)

Venčeslav Winkler:

Paša

Oče se je pozno vrnil s sestanka. Poropotal je v veži in dokaj hrupno odprl vrata. Jure, ki je čepal na peči, se je zdrnil. Zagnedat se je v očeta in se skušal domisliti, kaj se je zgodilo podnevi takega, kar bi mu utegnil zdajle oponesti. Anžon pa je odložil klobuk, stopil dvakrat po hiši, potem se je ustavil pred pečjo in dejal:

„Jure, jutri ženeš na pašo!“

„Čigavo?“ je mati vstala izza mize. Anžonovi so imeli samo revno kravico in navadno niso gonili drugam, kot nekam za vrt. Jureta je pa v hipu minila dremavica in se je vzpel s peči.

„Čigavo?“ je nezadovoljno ponovil Anžon. „Našo vendar! Petnajst repov — to ni taka stvar. To se pravi, Kozmirjan bo vodil, ti boš pa vračal. Tako smo sklenili nocoj. In da ne bo spet kake neumnosti!“

Zdaj je Jure razumel, da gre za zadržno čredo. Globoko se je oddahnil. Nerodno je zamrmral, da bo vse v redu.

Ta trenutek mu je bilo neprijetno zaradi vseh nerodnost, ki jih je kdaj počenjal. Če se je kje razletela šipa — kdo je bil zraven, če ne Jure. In kokoši, ki jih je nekdo plašil, da so tekale po vseh dvoriščih — ali ni bil to Jure, ki je posnemal skobca? Nekaj dni je

Takrat je prišel čez svoje dvorišče predsednik zadruga mladi Anton. Pozdravil je pastirja in potrepil mladega po rami, nato je stopal nekaj časa za čredo, kakor bi se hotel prepričati, ali gre vse v redu. Za vasjo je pokimal Kozmirjanu in menil, da bo začetek dober. „Toda na ljudi je treba danes bolj paziti kot na kače ali na volka,“ je opozoril, ko se je vrnil. „Saj si jih slišal.“

Šli so po kolovozu, dišeče in bohotno je zelenelo na obeh straneh. Živina je hotela v levo in desno. Kozmirjan je meril travnike in senožeti in tehtal, kako prijetna bi bila paša na njih. Toda to je bila zemlja bogatih kmetov. Zato sta gnala prav do hriba in nato zavila navkreber. Po peščenih in kamenitih poti sta se motala z živino med redkimi skalami, dokler nista prišla na košenico. Ozrla sta se v dolino. Videla sta do poslednje hiše. Jure je iskal cesto in domači vrt, Kozmirjan pa je mrmral, kako je svet nerodno urejen. Živina se je pa koj privadla in se razlezla po zelenici.

„Včasih smo drugače pasli, včasih, ko smo bili še mladi,“ je začel praviti Kozmirjan. Takoj je zasanjal v stare čase, ko je bilo toliko živine, kakor je zdaj ne spravijo tri vasi skupaj. In pastirjev ni bilo koliko. Samo Martinčevi so na primer imeli dva. Da, bilo je veselo. Pa niso pasli tule nad skalami, takega sveta bi takrat še pogledali ne.

Jure je nekaj časa poslušal, potem je skomignil z rameni.

„Pa svojega niste pasli, svojega?“

„Tisto pa ne,“ je priznal Kozmirjan. „Da, časi so se spremenili.“

In kar zadovoljen je bil, da so se spremenili. Spomnil se je sina, ki mu je padel pri partizanih, in za časa umolknil. Potem je dvignil glavo. Svet se obrne. In takoj ga je prijelo, da je začel razkladati Juretu, kako razširijo zadrugo in za koliko se živina pomnoži že drugo leto, morebiti že jeseni.

Ko se je sonce že močno dvignilo, se je prizibal do svoje senožeti rdečelični Kunštek. Prijazno je pokimal Kozmirjanu, omenil, da je vreme kar pripravno, nato pa je izvelkel ci-

gareto. Kozmirjan je požrl slino, vendar se je premagal. Kunšek mu je puhel tik pred nosom. Potem se je nenadoma zakrohotal, segel v žep in ponudil tudi pastirju. Kozmirjanu so se zasvetile oči. Hlastno je prižgal. Jure je stal ob strani in poslušal, kako je Kunšek razkladal, kako sta skupaj fantovala, kako so bili časi prijetnejši in da tudi zdaj še ni čisto gotovo, da bo tako, kakor si nekateri mislijo. Kdor je pameten, se pravzaprav ne meša v take zadeve, kakor je na primer tale zadruga. Jureta je nekaj skrbelo, hotel se je vmešati. Ko pa je vstal, mu je pogled ušel na živino in je videl, da se je vsa spustila prav do sten.

„Poženem jo nazaj,“ si je mislil, „in se takoj vrnem.“

Ko je priteklo do sten, se je začudil, čemu stoji živali na skalah in hočejo nekam navzdol. Hotel jih je že pognati, pa je prisluhnil: „Na, na, sivki, na!“ je vabil nekdo pod skalami.

Ozrl se je čeznje. Na stezi med razpokami je stal stari Lojz z grabljami na rami, kakor da gre s senožeti. Ko je ugledal Jureta, se je obrnil in potuhnjeno odšel proti gozdu.

Jureta je obšla mrščavica. Obrnil je živino, nato je sedel na skale. Postajalo mu je čedalje bolj vroče. Ali jih je hotel spraviti čez stene? Nepremično je gledal za Lojzom, dokler se ni izgubil v gozdu.

Počakal je in se vrnil h Kozmirjanu šee, ko se je Kunšek dvignil in odšel. Razložil je starcu, kaj je videl.

„Zato je prišel s cigaretami!“ se je razburil Kozmirjan. „Vsi so zmenjeni. Zato je bil tako sladak. Anton ima že prav, kakor na volka moramo paziti nanje.“

Bilo jima je neprijetno in sta sedla na vzvišeno mesto, da sta videla na vse strani. Sonce je napajalo zemljo, nad dolino pa se je ulegla mrena in skrila vasi, da jih nista popolnoma razločevala.

Ko sta se vračala in gnala skozi vas, je prišel Kunšek. Zdela se jima je, da šteje. Kozmirjana je zaskrbelo in je zaklical:

„Vseh petnajst repov in zredili so se nekoliko, nič se ne boji!“

Jure pa je pokal z bičem, kot da je vseh petnajst repov njegovih.

ZOFKA KVEDER:

Misterij žene

Prišla je iz šole. Sedem let je bila stara. „Pojdi zibat,“ ji je dejala mati. „Tonček gre lahko na dvorišče.“

Tonček se je šel na dvorišče igrati, ona je zibala najmlajšega brata. Njen prosti čas...

Prišla je domov. Bila je stara dvanajst let — po hišah je raznašala časopise. Pri materi v kuhinji je sedel Tonček. Tonček je služil pri peku in raznašal žemlje.

„Raznesi ti v naši ulici pecivo,“ ji je dejala mati. „Tonček naj se nekoliko pogreje.“ Bila je namreč zima.

In ona je vzela košek in šla spet ven v zimo, da se Tonček lahko pogreje... Njen prosti čas...

Prišla je iz tovarne. Devetnajst let ji je bilo. Po dvajsnast ur na dan je delala v tovarni.

„Skuhaj nam večerjo, lačni smo,“ je dejal oče. Matere ni bilo več — umrla je bila.

Šla je in skuhala večerjo za očeta in brata in zase. Pri večerji je dejal oče:

„Jutri je nedelja, zašij mi obleko za delavnico.“

„Pa še najino pokrpaj,“ sta se oglasila brata.

Prihodnji dan je oče z bratoma pil v krčmi. Treba se je malo pokrepčati... Ona je sedela doma in jim je krpala raztrgane suknje. Njen prosti čas...

Prišla je domov. Bila je omožena, imela je dva majhna otroka: nekaj mesecev in dve leti... Mož je hodil v tovarno, ona je stregla dopoldne po hišah, popoldne je pazila na svoja dva otroka in na tri male od sosedice ki je popoldne gladila po hišah perilo... Pazila je na otroke in pletla nogavice za prodajo... Ni vedela, kdaj je njen prosti čas, ali dopoldne, kadar hiti umivat in pospravljat od hiše do hiše, ali popoldne, kadar sedi doma in plete nogavice in ne sme vzeti svojih otrok v naročje, da se ne zamudi... Niti male, smešne dveletne deklice, ki je že poskušala, da ji pomaga zibati dojenca...

Njen prosti čas...?!

Miha Klinar:

Njena bala

▼ samoti svoji vežem v bele prte cvetove breskev, grozdje, listje trte; Uvezla v prte svojo bom mladost, vse sanje, hrepenenje in radost.

Uvezla vanje vse bom, kar besede ne morejo povedati prebude; vse misli, ki od tebe sem jih tkala, bo govorila ti poročna bala.

vse popoldne pokalo za vasjo. Anžon je trdil, da je vsekakor Jure poleg. In ko je zadruga dobila traktor in so ga močje za trenutek pustili kraj pota, se je traktor sam od sebe premaknil in zavil na martinčev travnik, kjer je podrl plot. Jure je še o pravem času skočil z njega. Zdaj je vse pozabljeno. Prav njega so določili za pašo. Mencal si je oči in dolgo, dolgo premišljeval. Ni mogel zaspati. Sklenil je, da bo poslej drugače. Vsekakor ga smatrajo že za odraslega, ker mu toliko zaupajo.

Zbudil se je navezgodaj, umil in počesal se kot še nikoli. Ko ga je oče ugledal, je nekaj zamrmral, da pač ne gre na svatovščino, mati pa je pripomnila, da je že prav, če je človek čeden.

Bilo je jasno, mlado jutro, skoraj nedeljsko. Še nikoli ni tako prijetno mežikala svetloba v oknih in se drevje lesketalo. Nad hišami se je kodral dim, vrata so bila povsod na stežaj odprta.

Kozmirjan je spravljaval živino iz hlevov. Sicer star in pošasen je bil vaje dela in povsod je postal pri vratih ter prijazno pozdravil. Jure je s široko odprtimi očmi pogledal. Ponekod so ga začudeni gledali. Stara Lazarica je mrmrala, da ne ve, li pojde vse v redu. Otroci so ga važno pozdravljali. Kar je bilo zadržnih, so stopili za njim ter mu zabijali: „Da boš pazil na našel!“ Jure si je z rokavom brisal potno čelo in kratko ponavljal: „Veš dal!“

Stopal je resno in opravljaval svoj posel ko kak odrasli. Takole skrivoma se je le oziral po onih. Včasih je počil s popolnoma novim bičem.

Sredi vasi se je smejal kmet Lojz. Bahato se je zibal na ragu in mežikal v svetlo jutro. „Kam pa ženeš to revščino, Kozmirjan? Saj se bodo pravkar sesule, le poglej jih!“

Kozmirjan je požrl piker odgovor. Kravice so bile res revne. Počasi je preložil suknjič z ene rame na drugo in menil, kot sam zase: „Poredile se bodo, poredile.“

„Nad stenami?“ je zaklical kmet. „Tam nikoli! Kaj tišči revščina k revščini, ko pa nič ne zamorete! V španoviji še pes crkne!“

Še v nekaterih hišah so se posmihali. Kozmirjan ni odgovarjal. Kot velik gruntar je stopil za čredo in se nikamor oziral. Jur je molčal. To jutra je prvič videl, kako je zadruga nekaterim v napoto. Ihtavo je parkrat počil z bičem in izzivalno zavrekal. To je tudi Kozmirjanu zavnalo hrbet.

„Le dajva, fant!“

MATKOVA TINA

(Nadaljevanje s 3. strani)

da vidijo, so bili že tam. Smrtna tišina je ležala levo in desno v polju. Njo samo je obšla čudna slabost. Ni več tekla. Omahovala je in se lovila z rokami za daljnim, ki je vstajalo pred njo iz ravnih, sivo, strašče. Le od leve, s hriba v zelenju, jo je vezalo; neprestano zvonjenje na Kostanjevici je kakor vpilo v njene onemogle sile, v njeno otopelo dušo; stopi hitreje, stopi hitreje, stopi hitreje! Potem se je glas zvonov nenadoma utrgal. Stala je in strmela, kakor da vprašuje. En sam težek glas je pel v zamolklih sunkih sredi mesta pred njo. Obup se je zgostil v Tini v jasno misel. Komaj slišno je šepetala vase:

„Janez, ali si prestal?“

Kakor jeka ji je odgovoril ostril glas mrliškega zvona in je ponavljala smisel lastnega strahu v glasu, kakor ga je razumela: Prestal, prestal, prestal...

Odslej ni več hitela, ni več mislila, ni hotela nič več...

Šum ljudi jo je obudil iz mrtvila in se je popolnoma zavedela; obšel jo je sram in strah. Ko pa je srečala drugo gručo ljudi, se je nekako umirila in je z bolestno radovednostjo iskala v obrazih. Bili so čudni, kakršnih ni videla do tedaj; oči so bile nemirne, kakor blodne, lica so bila razvlečena prečudno; usta gibljejo a ne govore; vsako čelo je nenaravno zgrbančeno. Njeje je še čudno zagabilo: Ti obrzi so videli Janezovo smrt. Pogledala je v polje, da ni bruhnila. Potem je stala nenadoma za ljudmi, ki so se zgneth na kup ob cesti. Prav tam blizu so bila mestna vrata. Hotela je mimo ljudi k vratom, skozi katera so še vedno vrel ljudje. Slišala je vzhičen glas in je pogledala v smeri, kamor je nekdo pokazal:

„Ze visi, tam glejte!“

Videla je čez množico. Tam so stali neotesani drogovci, ki so jih pognali ob cesti v tla. Na drogovih so viseli razemesarjeni udi človeških teles. Tina je začela drgetati in se sedla. Oči ni odmaknila od tam, kjer so se

ljudje pehali, ji zdaj zaslanjali pogled, zdaj odgrinjali. Prav nobene hude bolesti ni čutila. Bila je blazna, blodna od skrajnega hrepenenja. Z otroško topostjo je govorila sama sebi:

„Janez, tvoje roke, tvoje noge!“

Sonce, ki se je dvignilo visoko, ji je palilo v pleča, vrat in desno stran lica. Njena zavest je vse bolj gasnila. Ze ni več čutila, da so ljudje blizu. Bilo ji je, kakor da stoji v daljni samoti sama in tiha in da kliče samota sama ob njej venomer:

„Janez, tvoje roke, tvoje noge!“

Kakor nekaka ljutost jo je pognal bliže in se je prerila skozi ljudi, ki so bili redkejši. Na drogove ni pogledala, samo v črnika, ki je stražil ob drogovih, je uprla oko in vprašala:

„Pa kje je glava?“

Černid ji je molče obrnil ledja. Nekdo v lju-

deh je rekel trpko:

„Glavo je pozabil pri Pevmi.“

Vprašala je, kje je Pevma, in so ji rekli, naj gre ob mestu. Šla je. Vprašala je še nekajkrat po glavi.

Neki moški se je ozrl za njo in menil glasno:

„Prekleta baba. Kako je radovedna!“ Potem je našla Janezovo glavo, stopila prav k drogu in zajecjajala: „Saj me vidiš, saj gledaš!“

Dvignila je roke in se hotela vzpeti ob drogu navzgor. Černid, ki je stražil, jo je prijel trdo čez prsi, jo odmaknil in dejal v nerodni furlanščini:

„Ciali la, che porca! Clej jo, svinjjo!“

Šla je za ljudmi, ki so šli v mesto, in je stopila v jezuitske cerkev. Pri stranskem oltarju je sedla na stopnice in položila glavo na roke. Dremalo se ji je brez konca, sicer pa ni čutila ne gladu ne žeje. Šum ljudi, ki so polnili cerkev, jo je opajal. Bila je v čudnem počutku človeka, ki sapja in misli, da bedi. Jasno je slišala glas molitev, zvonjenje, ugašajoče šume, čutila večerni somrak in hlad cerkve, ki je bila odprta ljudem vso noč. Vendar se ni zavedala, čemu je tu in kaj je z njo. Preme-

nila je lego, ker ji je bilo postalo neugodno. Začutila je, da je nekdo prisedel in jo greje, naslanjaje se nanjo. Topla brezbriznost, mirnost in trudnost ji je razvezala ude in je spala trdno...

Odprla je oči in vzkliknila:

„Ti moj bog, dajte mi jesti, saj sem še vsa tešč.“

Ovedela se je, da je v cerkvi, ki se je budila v jutranji šum prebujajočih se romarjev. Vstala je, pokleknila, da bi molila, a se je komaj obdržala, da ni padla. Zazvonilo je. Duhovnik je pristopil k prvi zgodnji maši. Tina šla pred glavni oltar. Vonj vina ji je napolnil nosnice, ko je vlival duhovnik za darilo. Oživel je v nestrpni želji: „Po maši pojdem in spijem vrč vina, da bom moč dobila in se ovedela.“ Iskala je pri sebi in otipala srebrno liro in jo krčevito tiščala v roki do konca maše. Potem je šla iz cerkve. Jutro jo je zaščemelo v oči; pogledala je krog sebe in na višino predse, kjer je sivalo ozidje mestnega gradu. Na desni strani pod visokim stebrom je zagledala gosto gručo ljudi ob zvišenem odru. Videla je široke klobuke in se je domislila vsega in se zavedala, da so tam ljudje, ki jo poznajo. Obšel jo je otroški strah, da bi jo videli, in se je obrnila v stran. Stopila je z otprlimi nogami po stopnicah na trg in se obrnila proti vzhodu. Našla je mestna vrata. Z leve ob vratih je bušil vanjo vonj sopeno, olja in pomij. Videla je krčmarsko znamenje in vstopila, sedla v kot in čakala. Nekdo se položil pred njo posodo nekeke juhe. Prosila je še vina in položila liro na mizo. Potem je sedla, pila in zadremala. Ko je izpregledala, se je strahoma ozrla, vstala in šla. Čutila se je močno, le nekoliko omočeno. Razložno je šela, ko je bila ura pri cerkvi svetega Antona osmo. Krenila je odločno po cesti proti Solkanu in goram. Šum zvonov, ki se je kakor prejšnji dan prebudil nad vsem mestom, ji ni segel v oščrje. Niti krvavih drogov ni opazila, s katerih so bili pred uro sneli žalostne ostanke nekdanjega vodje tolminskih upornikov Janeza Gradnika...

Pred 13-imi leti je umrl župnik Vinko Poljanec

Petindvajsetega avgusta 1938. leta je umrl širom slovenske zemlje na Koroškem znani škocijanski župnik Vinko Poljanec. Od 13. marca istega leta so naši kraji in ljudje živeli v težkem in morečem vzdušju nacističnega gospodarstva. Zver v človeški podobi je podivjala in hotela iztrebiti vse, kar se ji je zdelo nepoti. Ovaduštvo je cvetelo in za vsakim korakom te je spremljala temna senca gestapovca. Ljudje so postali molčeči, sosed sosedu ni zapal, vse je slutilo, da se bliža nekaj strahotnega. Sovinistični elementi so zagospodarili in so s pomočjo svojih privržencev s sadistično zlobo enakovsmerjali in gradili na žrtvah „tisočletni raj“. Odrpta noč in dan so bila vrata gestapovskih ječ in nihče ni vedel ne ure ne dneva, kdaj bo kocka padla.

Kot hrast močnega in zdravega so vtaknili župnika Poljanca v celovške preiskovalne zapore, kjer so ga pridržali šest tednov, mu zadali kal zavratne smrtonosne bolezni in ni bilo več rešitve za njega. Zaman se je zdravil v St. Vidu in Celovcu, moral je umreti. Tedne pred smrtjo si je želel v svojo župnijo, kjer je deloval 30 let. Ljudje so slutili, govorili in šepetali: župnika Poljanca bodo spravili, kakor se je tudi zgodilo.

Dva dni pozneje je bil lepega sončnega avgustovega dne pogreb, na katerega je prihitela množica ljudi iz vse Koroške. Pa ne samo množica ljudi, ki so hoteli izkazati čast in spoštovanje eni izmed prvih vidnih žrtv koroških Slovencev, je bila navzoča, temveč nesheto gestapovcev, ki so postopali za preplašeno in ogorčeno narodno družino in prisluškovali kaj bi kdo rekel da bi ga požrli kot rjoveči levi. Govorniki ob grobu takrat niso mogli povedati resnice in obtožbe. Toda tudi neizpregovorjene besede so kričale jasno in glasno.

Župnik Vinko Poljanec je bil rojen 26. marca 1876 blizu Ptuja na Štajerskem, bil je torej iz Prlekije. Bogoslovje je študiral v Celovcu, ker se je odločil, da se bo postavil v službo Slovencev na Koroškem. Po novi maši je postal kaplan v Škocijanu, nato pa je postal župnik v St. Jurju na Vinogradih, odkoder se je vrnil kot župnik v Škocijan, kjer je ostal preko 30 let do svoje smrti.

Poleg svojega dušno-pastirskega dela se je župnik Poljanec mnogo udejstvoval v kulturnem, političnem in gospodarskem življenju koroških Slovencev. Bil je dober govornik in odlični pevec. Po izgubljenem plebiscitu je Poljanec kmalu pozival k novemu narodnemu življenju in so ga zaradi tega narodni nestrupneži napadali v tisku in tudi fizično. Bil je izvoljen za poslanca v koroški deželni zbor in ostal poslanec skozi dve volivni dobi. Slovel je kot gospodarski izvedenec in so mu slovenski kmetje poverili tudi zastopstvo v kmetijski zbornici. V Škocijanu je imel vzorno urejeno kmetijo in tudi sam je često s svojimi rokami prijel za oralo ali koso. Marljivo se je udejstvoval na prosvetnem polju in bil zadnjih šest let predsednik Slovenske prosvetne zveze.

Župnik Poljanec je bil slovenski duhovnik, ki se je vsega daroval svojemu narodu.

Po naši zemlji

V Šmihelu so igrali Cankarjevo dramo „Kralj na Betajnovi“

Šmihelsko SPD „Peca“ pa se le opogumi in igra od časa do časa težje in vsebinsko globlje igre. Na Štefanovo leta 1948 so igrali dramo Miškota Kranjca „Pot do zločina“. Ni čudo, da so gledalci spremljali dogajanja na odru z velikim zanimanjem in občuteno pozornostjo, kajti igra je vzeta prav iz življenja in prikazuje dogodke, ki se čestokrat pojavljajo. Od tega časa je društvo nastopilo z mnogimi igrami z več ali manj globoko idejo, in je na ta način ustrezalo prosvete željnemu občinstvu, ki je vedno napolnilo Šercerjevo dvorano.

Zelo posrečeno idejo pa so imeli Šmihelski prosvetaši in sicer sami iz sebe, ko so se letos, sredi poletja in mogostranskega naporega kmečkega dela, ker igralci — amaterji so po večini kmečka mladina, odločili, da bodo pokazali občinstvu prvo slovensko socialno dramo, Cankarjevega „Kralja na Betajnovi“. V tej drami je Cankar že pred pol stoletjem pokazal zlo, ki ga izvajajo nad ubogimi mnogi kralji na Betajnovi, ker se jih roka pravice zaradi njihovega bogastva ne upa in noče dotakniti. V tej drami je Cankar slikal dvojno vrsto ljudi, one, ki živijo v bogastvu in hodijo pot krivice in izkoriščanja in teptajo človečanske in socialne pravice malega človeka obsojenega v siromaštvo in bedo. Ne ustrašijo se niti poti zločina v dosegu svojih pohlepnih materialnih ciljev. Ivan Cankar je v svojem delu za svojo dobo korakal desetletja pred množico zaslužnjene in hlapčevskega naroda in kot videc in prerok kazal pot v novi svet.

V nedeljo, 19. avgusta 1951 pa so Šmihelski igralci z igro „Kralj na Betajnovi“, ki je vsekakor druga, kot jih običajno vidimo na naših odrih, nastopili. V Šmihelu je bilo žegnanje in kakor običajno, je žegnanje tudi ljudska veselica z godbo in plesom, ki pa drugače ne nudi nobenega užitka, ki bi bil trajne vrednosti, ne nudi hrane za duha in srce. Prosvetaši so hoteli ta dan nuditi nekaj boljšega, kar človek odnese seboj in ga spremlja v vsakdanjem življenju.

Ta namen so Šmihelski igralci z Cankarjevo dramo „Kralj na Betajnovi“ v polni meri in v zadovoljstvo samim sebi in gledalcem dosegli, ki so pri popoldanski predstavi napolnili Šercerjevo dvorano in so se tudi večerne predstave v lepem številu udeležili. Mogočen vtis je realistična drama napravila na vse gledalce. In to tem bolj, ker so igrali dobro, doživeto in naravno. Igrali so vsi dobro, neka-

teri celo odlično, kakor Kantor, Maks, župnik in zelo originalno Krnjec.

Šmihelsko društvo more knjižiti z nedeljsko prireditvijo lep uspeh v kroniko svojega dela. Gledalci so jim hvaležni. Kakor prenovljeni in prerajeni so se razšli, ko jim je čas vse prehitro minil, polni dobrih not, podeljenih od nevidne roke igre — učiteljice z desk odra, ki jih ni mogoče kmalu pozabiti.

OBIRSKO

Naš gospod učitelj, pesnik in pevovodja, g. Valentin Polanscheg, se je nedavno, 6. avgusta t. l., poročil. Za svojo življenjsko družico si je izbral hčerko naših planin iz zavedne narodne družine, Justino Travnik. Cer-

V začetku septembra: MIKLOVA ZALA na zgodovinskih tleh v Svatnah

kvene poročne obrede je opravil obirski gospod župnik Zupan. Njegov zbor obiskih šolarjev pa je prepeval med poročno sv. mašo in še potem na poročni slavnosti v gostilni Kovač. Na svatovščini je bilo okoli 70 svatovskih gostov in je potekalo slavje v prisrčni in neprisliljeni domačnosti. Prepričani smo, da sta se na življenski poti našla dva človeka, ki sta po svojih vzornih značajih vredna eden drugega in jima bo potekalo življenje v lepi zakonski harmoniji. Gospod učitelj Polanscheg je zelo priljubljen pri svoji šolski in pa tudi pri odrasli mladini, ker ji posveča vso skrb in svoje sposobnosti za njih kulturni podvig. Mlada žena Justina pa ima po naravi in od doma lastnosti, ki obetajo, da bo vzorna žena in kot slovenska mati dobra vzgojiteljica njunega naraščaja.

Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo neskaljeno družinsko srečo na mnoga leta!

Svatovščina v Šmarjeti

Preteklo nedeljo je bil lep, tih in prazničen nedeljski popoldne. Praznično tišino pa so nenadoma prekinili mogočni strelji, ki so zagrmeli iz možnarjev, ki so jih sprožili v sončni Šmarjeti pri Pliberku in je pokanje odmevalo od hribov in iz globač daleč v poletni dan. To je pomenilo, da se v Šmarjeti nekaj dogaja. In zares, možnarji so naznanjali vesel dogodek in kaj bi moglo biti drugega, kakor pa poroka in svatovščina. V Šmarjeti so namreč prirastla dekleta — neveste in ženinje se oglašajo, ker vedo, da bodo dobili iz Šmarjete zvesto, delavno in vedro družico za življenje. Pa so Šmarješka dekleta tudi takšna, da se šika.

Lepega značaja, sončne vedrine, narodno zavedne in imajo pridne roke, ki so poleg ostalega zelo bogata dota.

Takšno šmarješko devčo, Dobnikovo Reziko, je spoznal in vzljubil tudi France Picej, znani naš aktivist iz Zgornjih Zamanj blizu Škocjana. Večkrat so ga v preteklih mesecih videli v Pliberku, toda do zadnjega so samo ugibali po kakšnih opravkih prihaja in zakaj pogosto namerja svoje korake v Šmarjeto. No, in končno je prišlo na beli dan: pri Dobniku se ženi in ker je bila Rezika voljna in sta prvolila tudi še oče in mati, sta postala v nedeljo 19. t. m. mož in žena in si obljubila zvestobo do smrti.

Cerkvene poročne obrede je opravil škocijanski gospod župnik Koglek, nekdanji pliberski kaplan, ki je prav rad prišel ta dan v Šmarjeto, ker se je za časa svojega službovanja v Pliberku s Šmarječani prav dobro razumel in so ga bili Šmarječani vedno veseli v svoji sredi. In po poroki k Gutovniku ni bilo daleč, kjer je bila svatovščina: Pri Gutovniku je gostilna in so priljubljeni vsi Gutovnikovi, od kmeta in gostilničarja očeta Martina do hčerke Tilke. Pri Gutovniku se vsakdo, ki ima le priložnost, rad oglasi in se tam dobro počuti tudi tedaj, ko ni svatovščine, kaj pa še le takrat, ko je na svatovščini z ženinom in nevesto vred vse dobre in razigrane volje. Tako je bilo tudi to nedeljo popoldne, zvečer in do poznega jutra, ker ljudje, ki so bili zraven, zagotavljajo, da je bilo odlično. Prvovrstna je bila potrežba, dobrih jstvin in pijače je bilo dovolj in godba je mikala k plesu, ki se mu niso odrekli mladi in niti starejši. Vmes pa so skrbeli nekateri šaljevci za posrečene domisleke in dovtime in kakor povsod, kjer so zbrani naši ljudje tudi ni manjkalo petja. Tako je bilo vsem ustrezno in nikomur se ni mudilo domov. Še škocijanski gospod župnik, ki nikakor ni kvarivec in sovražnik poštenega ljudskega veselja, je ostal do polnoči in se med domačini Šmarječani in svojimi farani, ki so prišli na svatovščino dobro počutili. Kuharice in natakarice, domača Tilka in Tina, ki ji je prišla pomagat iz Pliberka, pa so skrbele, da nikomur ni ničesar manjkalo.

Drugi dan pa je France odpeljal svojo mlado ženo Reziko na svoj dom v Zamanje. Iskreno čestitamo in želimo srečo na mnoga leta!

KOLENDAR

- 25. avgust, sobota: Lugovik
- 26. avgust, nedelja: Cefirin
- 27. avgust, ponedeljek: Jožef Kal.
- 28. avgust, torek: Avguštin.

SPOMINSKI DNEVI

- 25. 8. 1938 — Umrl Vinko Poljanec — 1900 — Umrl v Weimarju nemški filozof in pesnik Friderik Nietzsche.
- 26. 8. 1688 — Avstrija zavzela Beograd — 1942 Italijanski okupator je zažgal planinski dom na Mirni gori v Beli Krajini.
- 27. 8. 1567 — Umrl v Benetkah italijanski renesančni slikar Tizian — 1883 — Večji del otoka Krakatan je zletel s silnim vulkanskim izbruhom v zrak 1939 — Odprt muzej v Škofji Loki.

F. S. Finžgar:

Dekla Ančka

(11. nadaljevanje)

X.

Ančka je postavila, kakor ji je velel. Janez se je premagoval, a kljub temu ji je pogledal pod ruto in videl njene objokane oči.

„Zakaj jokaš, Ančka?“ Sam ni vedel, kdaj jo je prijel za roko.

„Zakaj si tako hud name?“

Ančka mu je izmaknila roko in poiskala robec, ker jo je sili jok.

„Saj nisem hud, samo žalosten sem, tako žalosten, ne veš, kako.“

„Kaj se ti je zgodilo?“

„Nič, ampak mislim, naravnost ti povem, tako mislim, da imaš ti koga drugega —“

„Janez!“ je kriknila Ančka odločno in bolestno. Janez je vstal s stolca. Zrla sta drug drugemu v oči in molčala.

„Ančka,“ je izpregovoril Janez in glas se mu je tresel. Ančka je vzdihnila.

Tedaj Janez ni vedel, kdaj je prevrnil stolček in pohodil klobuk, ko je obstal sam sredi hleva in je imel roke razkriljene, kakor bi se pritiskal Ančko na razburjeno srce.

Ančka je pa hitela pomivat in nič ji ni visela ruta na oči. Izpod nje so pogledali veseli kodri in se usuli na čelo.

Janez je peljal drva po Gobeli. Voz je cvrkal in se stresal po tokvastih kolesnicah. Janez je pa veselo pokal z bičem, da se je razlegalo po bregovih.

„Bog daj srečo, Janez!“

Izza grma ga je ogovoril kajžar Anton, Ančkin oče, ki je zategnil samotežen voziček v visoko praprot ob poti, da se je ognil težkemu vozu.

„Kam, oče, kam?“ se ga je razveselil Janez in postavil dolgi bičevnik na tla.

„Tri mrežnice stelje imam tamle za Vragovcem pa sem rekel, ko smo omlatili, da jo potegnem domov. Takole se trudimo kajžarji, ti pa take konjel!“

„Je-ha-a,“ je zavpil Janez za vozom, da sta konja obstala. Anton je gledal, kako sta dvignila glavi in potresla z grivo.

„Lepi živali, res. Kaj, ko nista moji, oče! Več je vreden vaš voziček, ker je vaš. Vi delate sebi, mi hlapci pa drugim. To je tisto.“

„I, no, vedno tudi ne boš za druge.“

Anton je pogledal izpod obrvi, Janez je zardel in brskal z bičevnikom po cestnem prahu. Obema je za hip potekla beseda. Anton je potegnul voz iz praproti in dejal:

„Seveda, tako je, če nimaš je hudo, če imaš, ni brez križa.“

„Oče,“ je stopil Janez predenj, pogledal po cesti gor in dol in plašno nadaljeval:

„Oče, sama sva, vprašati vas moram, saj veste, kaj mislim.“

„Mina mi je pravila. Ne vem, kako bi.“

Kajžar je skomignil z rameni.

„Oče, po pravici vam povem, iz kraja jo potegnem, če jo obljubite komu drugemu.“

„Kaj bi tisto! nobenemu rajši kakor tebi. Ampak pomisli...“

Anton je pomel s palcem in kazalcem ter žalostno pogledal Janeza.

„Ali sem po tem kaj vprašal, oče?“ se je Janez vzravnal pred Antonom.

Kajžar se mu je nasmehnul.

„Janez, moška je ta beseda in lepa je. Tudi jaz nisem za Nino nikoli vprašal, kaj in koliko bo imela. Ampak z družino je trpljenje. Pomisli!“

„In veselje, oče! Kdo je, ki bi mogel kaj oponesti vašim otrokom? Ali ni to veselje?“

„V božjih rokah so,“ je rekel kajžar Anton in ves vesel je bil.

„Torej, Janez, na roko, med nama ostani!“ Anton se je ozrl naokrog, držal Janezovo desnico in potem nadaljeval šepetaje: „Tisoč ji bom dal, tisoč, zavoljo tebe, ker si vreden tega. Toda molči in počakaj še tri leta! Ančka se izuri pri Mocarici, nekaj prisluzi in obresti se tudi nakapajo.“

Janez je veselo in začudeno stiskal očetovo desnico in jecal:

„Oče, preveč! Imate še druge, bova že sama —“

„Kar sem rekel, sem rekel. Molči in počakajta tri leta!“

„Tri leta,“ je vzdihnil Janez, ki je prej vse misli obrnil na doto.

„Tri, najmanj tri. In če si prebereš, nobene zamere. Zbogom, Janez!“

Oče se je vpregel v voziček in odšel po Gobeli. Janez je gledal za njim in videl samo njegov upognjeni hrbet, zakaj glava se mu je povsila kakor v hudih skrbeh.

Ko se je Anton skrtil za robidovje, je Janez stekel za vozom in pognal konja. Po Gobeli se je razleglo pokanje koles ob osnike. Janez je stopal za vozom spočetka zamišljeno, nato se je zasmeljal, prijel z obema rokama koprivec in počil s tako silo, da se je utrgal bič in zletel preko ceste v vodo.

Zvečer tistega dne je Mocarica oponesla možu, ko sta se spravljalata spat:

„Ali si jih videl nocej?“

„Tako me veseli. Dobre volje družina je kakor milost božja. Ali veš? Janez je že kupil telico.“

„Kakor sem vnaprej vedela! Ali nisem pravila, da moški sami sebe ne poznate? Janez — brez Ančke? Seveda!“

Mokar ni nič ugovarjal ženi, zakaj take volje je bil, da si je zapalil smotko in hodil ob

Časopisni svet Amerike

Amerika je značilna, da vprav klasična dežela množičnega tiska, v kolikor lahko izraz „klasična“ rabimo za deželo, kateré odkitje spada v stoletje, ko je Evropa „odkrila“ tisk.

Zato v ZDA časopisje ni vezano na naročnike, ampak na razpečevanje po ulicah, cestah, kolodvorih, časopisnih kioskih itd., skratka na kolportajo.

Naklade ameriških časopisov

Množični tisk se ne udeležuje ideološko-borbene kampanje, nego v svojih stolpcih nudi povprečnemu Amerikancu vse, kar ga zanima in zabava, predvsem pa — senzacije.

Med največje ameriške dnevnike se šteje „Daily News“, ki ima med tednom do 1 milijona 500.000, ob nedeljah pa do 2 milijona naklade, drugi je „Daily Mirror“, ki pa ga tiskajo „samo“ v 600 tisoč izvodih, sledi mu „New York Times“, mnogokrat citirani list, z naklado 450.000 med tednom in 750 tisoč ob nedeljah. V minulem tednu je umrl William Randolph Hearst; tudi njegov dnevnik „New York American“ se je ponašal z naklado 350.000 med tednom in do 1.000.000 v nedeljo. Obseg je navadno prilagojen posebnim prilikam in aktualnostim vesti, ki jih časopis prinaša. Po 100 strani ni redkost, posebne izdaje pa dosega tudi 200 pa celo 300 strani. Naklada ostalih „velikih rib v časopisnih vodah“ se giblje med 300.000 in 400.000 izvodov, tako „World Telegram“ (400.000), „Herald Tribune“ (med tednom 350.000, ob nedeljah 450.000), „Sun“ (300.000) itd. Vsi ti dnevniki izhajajo v New Yorku. Pa tudi v drugih državah Severne Amerike se založništva trudijo zvišati naklade in obseg. Tako ima „Chicago Tribune“ povprečno dnevno naklado 800 tisoč izvodov. Zato si je pa tudi kar sam nadal ponosni naslov „The World's Greatest Newspaper“ (največji časopis sveta). Naklade nad 100.000 izvodov pa tudi v provinci niso redke, čeprav najdemo tam še vedno upoštevane liste, ki pa nimajo več kakor dnevno 50.000 tiska, tako n. pr. „Carson City Appeal“ v Nevadi.

Rekord v obsegu: 480 strani

Vodeči časopisi pa imajo primerno svoji važnosti in nakladi tudi dokaj zajeten obseg. V tem pogledu nosi do danes rekord časopis „Fort Worth Star Telegram“ v Texasu, ki je za stoto obletnico izhajanja izdal list v obsegu 480 strani in nakladi 230.000 izvodov. En tak časopis z datumom 30. oktobra 1949 je tehtal nad 3 kg in so za vso naklado porabili 789 ton papirja.

Posebnost v takih nakladah so oglašila, ki jih lepo razvrste po gospodarskih in industrijskih skupinah. Tu so vsi konkurenti v lepi slogi nanižani drug za drugim brez bojazni pred konkurenčnim bojem. Zato se vsak inserent trudi, dati svojemu oglasu kar najbolj prikupno in privlačno obliko z bogatim slikovnim gradivom.

Premnogokrat kak oglas zavzema kar po dve zaporedni strani — levo, desno.

Tekst je tudi pregledno razporejen po vsebini in jasno označen. Posebna poročila, borzne in športne vesti, novice iz gospodarskega življenja — vse to ima v listu svojo določeno stran in stalno mesto. Drugače to tudi ni mogoče, ker bo le redkokateri čitatelj prečital tak večkilski časopis od prve do zadnje črke.

Poraba časopisnega papirja: 400.000 ton mesečno

Seveda so za take naravnost mamutske naklade z velikim obsegom potrebne tudi velike množine papirja. Mesečna poraba časopisnega papirja znaša v ZDA nekako 400.000 ton, kar je več kakor porabi Anglija v enem letu, čeprav so tudi v tej deželi naklade dnevnikov dokaj visoke. Večji del surovin za produkcijo papirja dobiva Amerika iz Kanade, ki je znana po svojih bogatih gozdovih in velikih tovarnah papirja. Po svoji strani krije Amerika svoje potrebe samo z nekako 20 odstotki.

Skupna naklada vseh ameriških časopisov znaša 50.000.000 in je v stalnem porastu. To porast so za leta po minuli vojni do danes izračunali s 6 odstotki.

Dnevniki v večbarvnem tisku

Vse bolj se grafični strokovnjaki vsega sveta trudijo tiskati časopise z „večbarvnimi ilustracijami“. V ZDA so v tem pogledu že precej napredovali, kar se posebno vidi po mnogobratnih slikah prilog. Časopise pa sili k temu napredku televizija, ki doživlja v Ameriki naravnost buren razvoj. Tudi čutijo v tem pogledu dnevniki močno konkurenco s strani revij z večbarvnimi ilustracijami — magazinov; samo črno-beli fotografski posnetki ne „vlečejo“ več. Da pa bodo mogli dnevnike tiskati v večbarvnem tisku, za to so potrebne velike preusmeritve, ki so pa silno drage. Toda rastoči razvoj tako novinarstva kakor grafične industrije po vsem svetu pa bo prav kmalu dovedel do tega, da bodo čitatelji dobivali svoj dnevnik opremljen z večbarvnimi slikami.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

V nedeljo, 26. avgusta:

6.45 Domači vrt — 7.15 do 7.45 Duhovni nagovor. Pester glasbeni spored — 8.10 Kmečka oddaja — 11.00 Orkestralni koncert dunajskih filharmonikov — 13.30 Opoldanski koncert — 16.00 Koncert za vse — 17.10 Križem sveta in časa — 18.30 Literarna srečanja — 22.15 Šport od nedelje — 23.00 Plesna godba.

V ponedeljek, 27. avgusta:

6.10 Jutranja glasba — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 11.15 Iz ženskega sveta — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 do 15.00 Poročila. Iz svetovne literature: D. H. Lawrence — 16.00 Pevska ura — 18.00 Melodije od Nica Dostal.

V torek, 28. avgusta:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila, Domači zdravnik. Zanimivosti — 15.30 Za ženo in družino — 16.00 Znameniti umetniki — 16.30 Klasična glasba za mladino — 18.00 Kmečka oddaja — 19.00 Pogled v svet.

V sredo, 29. avgusta:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 11.15 Iz ženskega sveta — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 do 15.00 Poročila. Ura za ženo. Pomek s kmetom — 19.15 Večerna glasba.

V četrtek, 30. avgusta:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 8.15 Kaj kuham danes? — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 do 15.00 Poročila. Komentarji in sodbna vprašanja — 16.00 Znameniti umetniki — 16.30 Mla-

dina igra za mladino — 18.00 Kmečka oddaja — 19.00 Sončni žarki kot prijatelji in sovražniki človeka.

RADIO SCHMIDT

„hiša malega človeka“

Radio-aparati za vsakogar (obroki po dogovoru) - elektro material, žarnice za domačo uporabo in prodajo - Moderna reparaturna delavnica - Študijo za snemanje na plošče.

Celovec, Bahnhofstrasse 22, Tel. 29-48

Tržno poročilo

V četrtek, dne 23. avgusta so na celovškem trgu prodajali: krompir kg 0.90 do 1.— šil., rdečo peso kg 1.50 šil., korenje kg 2.50 do 3.— šil., peteršilj kg 3.0 šil., paradižnike kg 3.— šil., kole-rabo kg 2.50 šil., karfijolo kg 3.50 šil., kumare kg 0.80 do 1.— šil., zelje kg 0.90 do 1.— šil., ohrovt kg 2.— šil., špinacio kg 4.— šil., štranklje kg 3.— do 3.50 šil., solato kg 3.— šil., čebulo kg 2.50 šil., česen kg 8.— šil., papriko komad 0.20 do 0.25 šil., jabolka najslabše kakovosti kg 1.— šil., jabolka namizna izbrana kg 3.50 šil., hruške žlahtne kg 4.50 do 5.— šil., slive-ringlo kg 3.— šil., borovnice kg 2.50 šil., češplje kg 4.80 šil., gobe - lističke kg 2.50 šil., ajdovo moko kg 4.— šil., koruzno moko kg 3.— šil., pšeno kg 6.50 šil., kokošjo krmo - zrnje kg 3.— šil., gozdni in cvetlični med kg 28.— šil., ajdovi med kg 22.— šil., kmečko maslo (putr) kg 30.— šil., skuto kg 8.— šil., jajca komad 1.— šil., mlade kokoši in petelinčki za zakol komad 18.— do 26.— šil.

Iščem in sprejemam takoj služkinjo za srednjo kmetijo, ki je vešča kmečkih del. Plača: 250 šilingov mesečno in dobra oskrba v krogu družine. V tesni povezavi z domačimi delo ni naporno. Oglasiti se je treba pismeno ali osebno v upravi lista. Pismeno pod označbo: Pod lipo.

Zveza slovenskih žena naznanja

Povratak II. skupine koroških otrok iz Jugoslavije

Obveščamo vse starše, ki so poslali svoje otroke z II. skupino v počitniške kolonije v Jugoslavijo, da se bodo otroci vrnili v torek, dne 28. avgusta. Otroci bodo prispeli

v Podrožjico ob 12.15 uri
v Svetno ves ob 16.34 uri
v Celovec ob 17.05 uri

Prosimo, pridite pravočasno po svoje otroke na postaje.

Zveza slovenskih žena

Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vesi vabi

na prireditve šolske mladine, ki bo na malo Gospojnicu, dne 8. septembra 1951 ob 14.30 uri v Narodnem domu.

Na sporedu je: otroška igrice

Indija Koromandija

in tudi otroci bodo peli in tamburali.

Udeležite se prireditve mladina in starejši, kjer boste deležni lepega in pristrčnega razvedrila in užitka.

Odbor.

Koloradski hrošč tudi v Labudski dolini

Krompirjevca, ki se je pojavil tudi že v celovškem okraju v Šmarjeti pri Hodišah, so ugotovili tudi v Labudski dolini. V št. Jurju pri št. Pavlu so našli dozraj 30 hroščev in 15 ličnik. Najdba krompirjevca v Labudski dolini je zelo resna zadeva, ker se je hrošč pojavil tudi izven južnozapravnega vzletnega področja in sicer v dolini, ki je po krompirjevih nasadih zelo pomembna.

Novo naraščanje cen

Uživanje vina in likerjev bo postalo dražje. Tovarne likerjev javljajo, da bodo zvišale cene za 15 odstotkov. Vinski veletrgovci in dobavitelji pa bodo zvišali cene za povprečno 10 odstotkov. Po tem zvišanju bodo na Dunaju prodajali najcenejše vrste vina po 2.20 do 2.50 šilingov za četrt litra preko ceste. Dunajski gostilničarji računajo, da se bodo cene do nove trgatve še zvišale. Letošnja trgatve pa utegne biti podpovprečna.

Šolske torbe, kovčki, nahrbtniki, torbe vaš vrec, usnje in NYLON

LEDERWAREN

MARKETZ

Celovec, Bahnhofstrasse 16 (Berg)

Lastna izdelava in reparaturna delavnica

Jesenski izpiti za vajence

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško javlja naj se vsi vajenci v industriji, trgovini in gostinski obrti, ki jim pogodbeno učna doba poteče 31. decembra 1951, prijavijo do 15. septembra t. l. k zaključnemu vajeniškemu izpitu. Prijavne tiskovine se dobijo pri vajeniškem referentu v Celovcu, Gabelsbergerstrasse 19, pritličje. Prijave za izpite, opremljene z vsemi prilogami, kakor je razvidno iz prijavnice, in s poročilom o sedanjem delu je treba vložiti pri vajeniškem referentu trgovske zbornice.

Od deželne razstave do koroškega velesejma

Ob zaključku koroške deželne razstave je bila v gimnaziji zaključna slavnost. Pri tej priložnosti so raznim tvrdkam razdelili medalje in sicer 5 zlatih, 3 srebrne in 2 iz bron. Odlikovane so bile tvrdke Leitgeb, Novak, Kauer, Bleiberger Bergwerkunion, Gelautz, Jantsch, Hattenberger, Bären-Batterie, Kraus in Amlacher. Razen tega so razdelili tudi 31 diplom trgovske zbornice. V zaključnih nagovorih so člani razstavnega vodstva izjavili upanje, da se bo koroška deželna razstava razvila v prihodnjih letih v koroški velesejmu.

Izvoz v Zapadno Nemčijo

Zvezna vlada Zapadne Nemčije je nedavno odobrila uvoz blaga iz Avstrije v vrednosti 3,5 milijona dolarjev.

postelji gor in dol ter se šalil z ženo kakor razposajen fant.

„Mamica,“ se je nenadoma ustavil. Tako je nagovoril ženo, kadar je bil najbolje volje. „Domlatili smo, ali bi šla v nedeljo obiskat strica Jerneja? Vesel naju bo kot le kaj.“

„Saj res. Vreme je in jeseni ne bova utegnila.“

„Pa s kolesljem pojdeva, ne po železnici.“ „Kakor hočeš. Samo, če ni predaleč za konja.“

„Predaleč? Rigo to pot po cesarski cesti kar prefrčil! Toliko da nese komatiček — voz teče sam.“

„Dobro, koj jutri spečem šartelj, ti preskrbi vinal. Stric Jernej se bo od veselja usekoval.“

V nedeljo po rani maši sta sedla Mekarja na voz. On je naročal Janezu, ona je ponavljala Ančki, kar je bilo treba za kuhinjo, ko ji je na koleslju zavijala kolena v zeleno plahto.

Ko je Rigo cepetaje pretegnil, se je gospodinja še ozrla: „Le modro, gospodar in gospodinja in jima požugala s prstom ter se nasmehnila in jima pomežikala.“

Janez in Ančka sta obstala na dvorišču. Mekar se je na ovinku, ko je segel po biču, okrenil in ju pogledal, nato sunil s komolcem ženo in rekel važno: „Skoro napak se mi zdi, da ju pustiva takole.“

„Me ne skrbi. Saj Janez ni Miha.“

„Ni, seveda ni,“ je zamrmral Mekar in nato sta oba molčala ter se hitro vozila skoz vas.

Med desetim opravilom je bila Ančka sama v kuhinji, prvič, odkar je služila. Dekli in

hlapca so bili v cerkvi. Janez je imel opravka v hlevu. Vsa vas je praznično molčala, iz dimnikov se je lahko kadilo, tu in tam je zadišalo iz ognjišča po cvrtju. Pri fari je pozvanjalo. Gospodinje varuhinje so se ob zvonjenju prekrizale in krotile nagajive otročaje, ki še niso razumeli zvona.

Ančki je šlo na smeh, tako se ji je zdelo zalo, ko je sama gospodinjala. Bele rokave si je visoko zavihala, ruto je imela zvezano zadaj, da ji je čepela kakor avbica na lepo počesanih laseh. Celo mamino naročilo je prekršila in na svojo roko pristavila boljše jed, da ne bi kdo izmed poslov rekel, češ skoparila je in nas cedila, da bi se priliznila gospodinji, hinavka.

Ko je odzvonilo povzdigovanje, je vstopil Janez Colorok je bil, polikani rokavi so se svetili, kastorec je imel nekoliko po strani, ob rožastem telovniku mu je bingljala težka veriga in srebrni konjiček se je zibal na njej.

„No gospodinja, ali boš kaj presolila?“ „Če mi boš ti dosti gledal na prste, nič ne rečem, da ne bi.“

Ančka je prestavljala težek lonec in se ni takoj ozrla. Ko je pa pogledala Janeza, je tlesknila z rokami in se zasmejala.

„Oj, kakor ženini!“

Nato se je postavila predenj in ga merila.

„No, kaj mar nisem ženini?“

Ančka ga je gledala in še nikoli se ji ni zdel tako zal. Janez je stopil k njej in ji, položil oko okrog vrata.

„Pozdravljena, nevesta!“

(Dalje)